

**Ομιλία Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και
Τροφίμων, κ. Μάξιμου Χαρακόπουλου**
**«Οι άμεσες ενισχύσεις ως μοχλός στήριξης του αγροτικού
εισοδήματος και ποιοτικής αναβάθμισης της πρωτογενούς
παραγωγής»**

Κυρίες και κύριοι,

Χωρίς αμφιβολία διανύουμε μια εξαιρετικά σημαντική περίοδο στη διαδρομή εξόδου της χώρας από την οικονομική κρίση. Ήδη εμφανίζονται απτά τα πρώτα ενθαρρυντικά αποτελέσματα των θυσιών του ελληνικού λαού αλλά και των προσπαθειών της κυβέρνησης.

Ωστόσο σε κοινωνικό επίπεδο, η κατάσταση είναι ακόμη πολύ δύσκολη, καθώς πολλοί συμπολίτες μας βιώνουν την αβεβαιότητα και την αγωνία.

Για να υπάρξει, όμως, στήριξη προς τις ευπαθείς ομάδες και για να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η αλλαγή του οικονομικού κλίματος. Και πιστεύω ότι, ήδη, βρισκόμαστε σε καλό δρόμο.

Η ουσιαστική, όμως, ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας προϋποθέτει την οικοδόμηση ενός νέου παραγωγικού μοντέλου με αναπτυξιακό χαρακτήρα, στο οποίο η πρωτογενής παραγωγή θα έχει καθοριστικό ρόλο.

Για να συμβεί αυτό, επιβάλλεται η ανανέωσή του αγροτικού πληθυσμού, η αναζωογόνηση της ελληνικής επαρχίας με νέους αγρότες και κτηνοτρόφους, που θα παράγουν με εξωστρέφεια και ποιότητα. Βασικό εργαλείο για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων που έχουμε θέσει είναι η Κοινή Αγροτική Πολιτική.

Κυρίες και κύριοι,

Η ΚΑΠ εξακολουθεί, μετά από τόσες δεκαετίες θεσμικής ύπαρξης, εδαφικής διεύρυνσης και πολιτικής εμβάθυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να συνιστά την πλέον ολοκληρωμένη κοινή πολιτική της Ένωσης. Βεβαίως, σε όλη αυτή τη μακρόχρονη διαδρομή της έχει υποστεί σημαντικές μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις με σκοπό να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες και στις σύγχρονες προκλήσεις.

Η βασική όμως, αποστολή της ΚΑΠ, παρέμεινε αναλλοίωτη. Κι αυτή δεν είναι άλλη από την ανάδειξη μιας πολιτικής που επιτρέπει στους ευρωπαίους γεωργούς να εξασφαλίζουν ένα υψηλό βιοτικό επίπεδο, ικανοποιώντας παράλληλα τις καταναλωτικές ανάγκες των εκατομμυρίων πολιτών της Ένωσης, με τρόπομα ποιοτικά και ασφαλή.

Η ΚΑΠ εκ των πραγμάτων καλείται να αντιμετωπίσει την ανησυχητική μείωση και τη γήρανση του αγροτικού πληθυσμού, καθώς 4,5 εκατομμύρια γεωργοί σε σύνολο 13,7 εκατομμυρίων αγροτών στην Ευρώπη είναι ηλικίας άνω των 65 ετών, δηλαδή το 30%, ενώ μόνο το 6% των παραγωγών είναι κάτω των 35 ετών.

Παρόλα αυτά, η γεωργία και η βιομηχανία τροφίμων - η οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη γεωργία για τον εφοδιασμό της - αντιπροσωπεύουν το 6% του ΑΕΠ της ΕΕ, 15 εκατομμύρια επιχειρήσεις και 46 εκατομμύρια θέσεις εργασίας.

Κυρίες και κύριοι,

Στην Ελλάδα εισέρρευσαν οι πρώτοι πόροι από τον πρώτο χρόνο ένταξης της χώρας στην τότε ΕΟΚ, το 1981. Μετά το 1989, η ΚΑΠ υφίσταται μια σειρά μεταρρυθμίσεων, στο πλαίσιο των οποίων καταβάλλονται πλέον άμεσες ενισχύσεις στους αγρότες, συνδεδεμένες με την παραγωγή.

Στη συνέχεια, ενθαρρύνονται οι αγρότες να είναι περισσότερο φιλικόι προς το περιβάλλον και να εφαρμόζουν λιγότερο εντατικές μεθόδους παραγωγής. Η έλλειψη, όμως, εμπειρίας στη διαχείριση κοινοτικών κονδυλίων τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλα Κράτη-Μέλη αλλά και η υλοποίηση λανθασμένων πολιτικών οδήγησαν κάποιες φορές σε μη αποτελεσματική αξιοποίησή τους.

Ως γνωστόν, ο προϋπολογισμός της ΚΑΠ, υλοποιείται:

- α. Με μέτρα στήριξης της αγοράς,
- β. Με μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και
- γ. Με μέτρα για την εισοδηματική στήριξη των γεωργών και την τήρηση βιώσιμων γεωργικών πρακτικών. Αυτό επιτυγχάνεται με την καταβολή άμεσων ενισχύσεων, Οι πληρωμές αυτές που χρηματοδοτούνται πλήρως από την ΕΕ, ισοδυναμούν με το 70% του προϋπολογισμού της ΚΑΠ.

Βέβαια, οι τρεις αυτοί τύποι ενισχύσεων είναι στενά συνδεδεμένοι και με τη διαχείρισή τους. Οι άμεσες ενισχύσεις, για παράδειγμα, διασφαλίζουν στους γεωργούς ένα σταθερό εισόδημα αλλά και τους επιβραβεύουν για το ότι παρέχουν περιβαλλοντικά οφέλη που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον.

Οι άμεσες πληρωμές αντιπροσώπευαν κατά μέσο όρο το 30% του γεωργικού εισοδήματος στην ΕΕ. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια λόγω της οικονομικής κρίσης, οι άμεσες ενισχύσεις, έφτασαν να αποτελούν σχεδόν το 60% του γεωργικού εισοδήματος σε χώρες, όπως η Ελλάδα.

Οι άμεσες ενισχύσεις συνιστούν μια ασφαλιστική δικλείδα για τους αγρότες. Ειδικά, μάλιστα, σε περιόδους κρίσης σαν αυτή που διανύουμε, θα έλεγα ότι λειτουργούν ως ένα "μαξιλάρι" για τον παραγωγό που αγωνίζεται να παράγει, και μάλιστα να παραγάγει ποιοτικό προϊόν.

Επομένως, οι άμεσες ενισχύσεις συμβάλλουν στο να μείνει ο κόσμος στα χωράφια και τα βοσκοτόπια, αλλά αποτελούν και εγγύηση για όσους επιθυμούν να εισέλθουν στο στίβο της πρωτογενούς παραγωγής.

Ειδικά στη νέα ΚΑΠ, προβλέπεται έως 2% του εθνικού δημοσιονομικού φακέλου να δίνεται σε νέους αγρότες. Μόνο με κίνητρα στους νέους, θα πετύχουμε την ηλικιακή ανανέωση του αγροτικού δυναμικού της «γηραιάς ηπείρου». Μόνο με την είσοδο νέων στα χωράφια, η ΕΕ μπορεί να εγγυηθεί αποτελεσματικά τη διατροφική ασφάλεια και επάρκειά της.

Νέων ανθρώπων με μεράκι και γνώση και πάνω από όλα με θέληση να κάνουν τη διαφορά. Οι νέοι αυτοί αγρότες, χάρη στις άμεσες ενισχύσεις, θα μπορούν να έχουν ένα «ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα», την ώρα που η οικονομική κρίση πλήττει την Ευρώπη.

Η έμπρακτη στήριξη της ΕΕ στους νέους που στρέφονται στη γεωργία και την κτηνοτροφία διαγράφεται ξεκάθαρα στη νέα ΚΑΠ. Οι νέοι αγρότες, κάτω των 40 ετών, θα λάβουν υψηλότερες ενισχύσεις ανά εκτάριο κατά 25% τα πρώτα 5 χρόνια της δραστηριότητάς τους.

Σε συνδυασμό με τα κίνητρα για τις επενδύσεις στα αγροκτήματα, που προβλέπονται στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης, οι άμεσες ενισχύσεις δημιουργούν τις προϋποθέσεις για τη σταδιακή αλλαγή του ηλικιακού χάρτη στην πρωτογενή παραγωγή της ΕΕ, όπου, όπως προαναφέραμε, μόλις το 6% των αγροτών είναι κάτω των 35 ετών.

Θέλουμε, οι νέοι να εισέλθουν δυναμικά στον αγροτικό κόσμο και να τον επαναπροσδιορίσουν απέναντι στις νέες προκλήσεις της παγκόσμιας αγροτικής οικονομίας.

Πέραν της στήριξης του αγροτικού εισοδήματος και της απρόσκοπτης συνέχισης της πρωτογενούς παραγωγής, οφείλουμε να επικεντρώσουμε

τη στόχευσή μας στις προοπτικές που διανοίγονται από την ορθή διαχείριση αυτών των ενισχύσεων.

Διότι οι άμεσες ενισχύσεις πρέπει να αποτελέσουν εφαλτήριο για τον αγρότη που θέλει να πετύχει κάτι παραπάνω. Να του δώσουν τη δυνατότητα να αναδειχθεί με την ποιοτική παραγωγή του και έτσι να κερδίσει τις αγορές. Ξεκινώντας από την κοινή εσωτερική αγορά μέχρι τις αγορές τρίτων χωρών.

Οι παραγωγοί, επομένως, και μπορούν και οφείλουν να κεφαλαιοποιήσουν τις άμεσες ενισχύσεις, επενδύοντας πρωτίστως στην ποιοτική αναβάθμιση της παραγωγής τους. Κερδίζοντας όχι μόνον οι ίδιοι αλλά και οι τομείς που αξιοποιούν το ποιοτικό τους προϊόν, η μεταποιητική βιοτεχνία, η βιομηχανία τροφίμων, η εστίαση, οι τουριστικές επιχειρήσεις κ.ά..

Ως Ελλάδα θα πετύχουμε μόνον εφόσον αξιοποιήσουμε τα πλεονεκτήματά μας: τις ιδανικές κλιματολογικές και εδαφολογικές συνθήκες, την παράδοσή μας στα αγροδιατροφικά προϊόντα με υψηλή διατροφική αξία, το μεράκι των παραγωγών και εντέλει την ασυναγώνιστη ποιότητα. Η ποιότητα αυτή των αγροτικών προϊόντων μπορεί και πρέπει να αποκτήσει ταυτότητα μέσω της ταξινόμησης, τυποποίησης και πιστοποίησής τους.

Ισχυρή ταυτότητα επιθυμούμε για όλα τα αγροτικά μας προϊόντα ώστε να κερδίσουμε τη μάχη της εξωστρέφειας. Γι' αυτό απαιτείται, όμως, ορθολογικότερη οργάνωση των παραγωγών και σύνδεση της πρωτογενούς με τη δευτερογενή παραγωγή, έτσι ώστε το παραγόμενο ποιοτικό προϊόν να ξεφύγει από τα στενά όρια της τοπικής αγοράς και να κερδίσει τη θέση του στην ευρωπαϊκή και την παγκόσμια αγορά.

Έχοντας αυτό το στόχο, θεσπίσαμε, για πρώτη φορά, το πλαίσιο ίδρυσης Οργανώσεων Παραγωγών, Ενώσεων Οργανώσεων Παραγωγών και Διεπαγγελματικών Οργανώσεων στο γαλακτοκομικό τομέα. Εφαρμόσαμε τους κανονισμούς της ΕΕ και δίνουμε τη δυνατότητα για την καλύτερη οργάνωση των παραγωγών γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων.

Μόνο μέσα από τη συνένωση δυνάμεων οι γαλακτοπαραγωγοί μπορούν να εξασφαλίσουν μείωση του κόστους παραγωγής αλλά και σταθεροποίηση στις τιμές παραγωγού. Οι αναγνωρισμένες Οργανώσεις Παραγωγών, θα μπορούν να διαπραγματεύονται επί ίσοις όροις με τους αγοραστές γάλακτος στο πλαίσιο της συμβολαιακής γεωργίας.

Και κινήσεις σαν και αυτή, σε συνδυασμό με τις άμεσες ενισχύσεις, στηρίζουν έμπρακτα το αγροτικό εισόδημα, διότι φέρνουν τον παραγωγό σε θέση ισχύος στην αγορά και του δίνουν κίνητρα να αναβαθμίσει ποιοτικά την παραγωγή του, όχι ως μονάδα αλλά ως σύνολο. Άλλωστε αυτή είναι και η φιλοσοφία της νέας ΚΑΠ, που προβλέπει ενίσχυση των Οργανώσεων Παραγωγών.

Όπως είπα, μπορούμε να αξιοποιήσουμε ακόμη περισσότερο τις άμεσες ενισχύσεις αν δράσουμε στοχευμένα. Στόχος του ΥπΑΑΤ στη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 είναι οι ενισχύσεις να δίδονται σε όσους πραγματικά παράγουν. Και ακόμη περισσότερο, σε όσους παράγουν πιστοποιημένα ποιοτικά προϊόντα.

Στη νέα ΚΑΠ κάθε κράτος μέλος μπορεί να παρέχει στοχευμένα συνδεδεμένες με την παραγωγή ενισχύσεις. Σε αυτό το νέο πλαίσιο, η συνδεδεμένη ενίσχυση θα πρέπει να υπηρετεί μια συγκεκριμένη στρατηγική στήριξης τομέων εθνικής σημασίας, όπως είναι η αιγοπροβατοτροφία.

Βεβαίως, η παύση της υποχρεωτικής αναγραφής της χώρας προέλευσης στο γάλα και τα παράγωγα προϊόντα, βάσει του Κανονισμού 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, δεν συνιστά μια ευνοϊκή εξέλιξη ούτε για τους παραγωγούς ούτε για τους καταναλωτές.

Δεν είναι δυνατόν, οι καταναλωτές να μην γνωρίζουν την προέλευση των τροφίμων που καταναλώνουν. Δεν είναι δυνατόν να πλήττονται τα δίκαια συμφέροντα χωρών με παράδοση στον αγροτικό τομέα και προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης και Γεωγραφικής Ένδειξης όχι μόνο της Ελλάδας αλλά και άλλων κρατών μελών. Διότι όταν η νέα ΚΑΠ στοχεύει στη ποιότητα, δεν μπορεί να απεμπολούνται βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως η προέλευση του γάλακτος.

Ευελπιστώ ότι εντός του 2014, που η Επιτροπή θα κληθεί να υποβάλει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την έκθεσή της για την υποχρεωτική αναγραφή της χώρας καταγωγής ή του τόπου προέλευσης για το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, θα δοθεί μια συνετή λύση.

Μια λύση που θα κατοχυρώνει την ποιότητα, θα προστατεύει τον καταναλωτή από τυχόν παραπλάνηση και θα αποδίδει στον παραγωγό την προστιθέμενη αξία που δικαιούται.

Κυρίες και κύριοι,

Η ποιότητα δεν πρέπει να θυσιάζεται για κανένα λόγο. Είναι απαρέγκλιτη προϋπόθεση για την υγιή ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής. Στόχος μας είναι αφενός η αξιοποίηση του ποιοτικού και μη μεταλλαγμένου, εγχώριου γενετικού υλικού και αφετέρου η μείωση της εξάρτησής μας από τις εισαγωγές οσπρίων και ζωοτροφών.

Σε αυτό το πλαίσιο, καθορίσαμε τις προωθούμενες για καλλιέργεια ελληνικές ποικιλίες οσπρίων και κτηνοτροφικών φυτών. Θέλω να τονίσω ότι στη νέα ΚΑΠ οι παραγωγοί ψυχανθών θα μπορούν να ωφεληθούν από την παροχή συνδεδεμένης ενίσχυσης ύψους 2% ετησίως επί του δημοσιονομικού φακέλου, επιπλέον της βασικής.

Κυρίως, όμως, μπορούμε να πετύχουμε αύξηση της παραγωγής ζωοτροφών, ώστε η χώρα να καταστεί σταδιακά αυτάρκης. Δεδομένου, άλλωστε, ότι οι ελληνικές, βελτιωμένες, παραδοσιακές ποικιλίες είναι προσαρμοσμένες σε ευρύ φάσμα εδαφοκλιματικών συνθηκών, η καλλιέργειά τους απαιτεί λιγότερες εισροές, όπως νερό ή λιπάσματα. Επομένως, θα μειωθεί και το κόστος παραγωγής.

Επιπλέον, θα μπορούν να συμπεριληφθούν και ελληνικές ποικιλίες σε επιδοτούμενα αγροπεριβαλλοντικά προγράμματα με στόχο τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων. Θα έχουμε, λοιπόν, ένα πετυχημένο παράδειγμα συνέργειας μεταξύ του Α' και του Β' Πυλώνα.

Μεγάλο όφελος για την Ελλάδα προκύπτει και από την αλλαγή του ορισμού των βοσκοτόπων. Ο ορισμός βελτιώθηκε και πλέον συμπεριλαμβάνει ως επιλέξιμα στις άμεσες ενισχύσεις τα μεσογειακά οικοσυστήματα με ξυλώδη βλάστηση. Η βελτίωση αυτή είναι πολύ σημαντική για την Ελλάδα, καθώς μεγάλες εκτάσεις κινδύνευαν να βρεθούν εκτός ενισχύσεων, με συνέπεια την απώλεια σημαντικών πόρων για την κτηνοτροφία.

Τελειώνοντας, πιστεύω ότι παρά τις δυσκολίες που γεννά η οικονομική κρίση, τα νέα από την αγροτική παραγωγή είναι περισσότερο ενθαρρυντικά από άλλους τομείς. Φαίνεται ότι ο κόπος του Έλληνα αγρότη και η αξιοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ Προγραμμάτων Ενημέρωσης και Προώθησης αγροτικών προϊόντων στην εσωτερική αγορά και σε τρίτες χώρες, πιάνουν τόπο.

Άλλωστε, είναι χαρακτηριστικό ότι το πρώτο εξάμηνο του 2013, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 3,9% σε σχέση με το αντίστοιχο εξάμηνο του 2012.

Είμαστε αποφασισμένοι να κινηθούμε προς αυτή την κατεύθυνση αξιοποιώντας στο έπακρο τους κοινοτικούς πόρους και τα χρηματοδοτικά εργαλεία της νέας ΚΑΠ και ταυτόχρονα επιχειρώντας ριζικές τομές για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου, με γνώμονα πάντα το όφελος του παραγωγού, του καταναλωτή και του συνόλου της ελληνικής κοινωνίας.

Σας ευχαριστώ πολύ